

MADARÁSZ VIKTOR MŰTERME

ÍRTA: Nagy Anita Ágnes

Az előző számban indult új rovat a kerület múzeumának és a magyar festészettörténet egyik ikonikus tárgyának bemutatásával, az úgynevezett Frangepán asztallal debütált.

A híres bútordarab – Madarász Viktor egyik főművének központi motívuma – annak a gyűjteménynek a része, amely bekerülése óta a Rákospalotai Múzeum képzőművészeti törzsanyagát adja. 1960-at írtunk, amikor Madarász Adeline, Madarász Viktor lánya, az örökösök rosszsallása ellenére tárgyalásokat kezdett az épp szárnyait bontogató múzeum akkori vezetőjével Vámbéri Gusztávval, hogy édesapja még birtokában lévő műveinek egy részét „szellemi képességei teljes tudatában” a múzeumnak ajándékozza. Ezzel a nagylelkű döntéssel megvetette a múzeum képzőművészeti gyűjteményének alapjait. Az 1960 áprilisában kelt átvételi elismervény 24 db tárgyat vett lajstromba, amely nem csak az mester műveit, de legszemélyesebb tárgyait is tartalmazza. A Madarász-gyűjtemény – hívjuk most már így – az évtizedek során egyre gyarapodott és nem csak az apának, de az ajándékozó Adeline-nek a munkái is bekerültek a múzeumba.¹ A leltárkönyvek bejegyzései szerint saját műveit is 1960-ban adományozta a kerületnek.

Ebből az anyagból – Madarász Adeline művei közül – esett a választás a jelen számban bemutatni kívánt műtárgyra, egy olajfestményre, amely a kép hátoldalára ceruzával írt feljegyzés szerint a Kelenhegyi úti műtermet ábrázolja.² A mai XI. kerületben található Kelenhegyi úti műteremház az Országos Magyar Képzőművészeti Társulat évtizedes munkájának köszönhetően épült meg,

hogy a magyar művészeknek megfelelő körülményeket biztosítson az alkotáshoz. A Gellért-hegy déli lejtőjén magasodó épületet Kosztolányi-Kann Gyula tervezte és 1903-ban kulcsra készen adták át. Az első beköltözők között volt Madarász Viktor és lánya is. Korábban Madarásznak a Városligeti fasorban saját műteremvillája volt, de amikor az apjától örökölt vállalkozása tönkrement, kénytelen volt azt eladni, ekkor költöztek a Kelenhegyi útra.

Évtizedekig otthonuk volt a műteremlakás. Eleinte közösen használták, Madarász Viktor haláláig. Ebből az időszakból való a választott festmény, amely a leltárkönyvi bejegyzés szerint 1910-ben készült. Adeline nem arra törekedett, hogy pontosan dokumentálja a műterem berendezését és kialakítását. Inkább azt a hangulatot kívánta megörökíteni, amely az idős mester utolsó éveinek helyszínét átlengte. A kép központi motívuma a hatalmas műteremablak. A mester kedvenc használati tárgyai elmosódva, de felismerhetően jelennek meg. Az ablak előtt áll a nagy karriert befutott Frangepán-asztal személyes tárgyakkal borítva és Madarász Viktor kedvenc karosszéke, amely szintén a gyűjteményt gazdagítja, mellettük – feltehetően – a Párizsból hozott festőállvány. A padlót a kor szokásainak megfelelően keleti szőnyegek borítják elmosódó medallionjaikkal. Az ablakon beáramló fény beteríti az egész műtermet. Az ablakon át látható

¹ Madarász Viktor öt gyermeke közül lánya, Adeline szintén a festészetet választotta hivatásul.

² Adelinek több enteriőr képe is a múzeumot gazdagítja, eközül három ábrázolja a Kelenhegyi úti műteremlakást. A többi képen is jól felismerhetőek a gyűjteményben található személyes tárgyak, bútorok.

zöldek és a párkányon ülő növények festésmódja sokkal pasztózusabb, mint a belső téré. A székre dobott textília, az asztalon hagyott vizespohár azt az érzetet keltheti bennünk, mintha a mester csak egy pillanattal ezelőtt hagyta volna el a szobát. Adeline élete végéig odaadóan ápolta szeretett apja emlékét, magyarázta műveit, gondozta hagyatékát. A kapocs, amely összekötötte őket tükröződik a festmény bensőséges-harmonikus hangulatában.

A művésznő életéről adományozása és kerületi kötődése ellenére is igen keveset tudunk. 1871-

ben született, amikor édesapja 14 évi távollét után már hazatér Magyarországra. Francia származású édesanyját – tőle örökölte nevét – korán, 1883-ban elvesztette. A korszak nagymesterének, Székely Bertalannak festőiskolájában tanult, majd Drezdában, Potsdamban és Párizsban élt több évig, így magába szívhatta a korabeli Európa legújabb művészeti törekvéseit. Háromszor házasodott. Az 1940-es évek elején Zebegényben bérelt házat. A II. világháborút követően, 1945-ben költözött a rákospalotai Szódliget utca 47. szám alá, rokona Dr. Gorzó Nándor házába, ahol haláláig, 1962-ig lakott.

A Kelenhegyi úti műteremház egy korabeli képeslapon